

Uw rechten als patiënt

Op 1 april 1995 is de wet Geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO) in werking getreden. De WGBO regelt de relatie tussen u en de hulpverlener. In deze wet zijn de rechten en plichten vastgelegd van zowel de patiënt als de hulpverlener. Verder wordt in de wet de privacybescherming van de patiënt geregeld. Ook de wet Bescherming persoonsgegevens is hierbij van belang. In dit leaflet staan de belangrijkste zaken uit de WGBO op een rijtje.

Recht op informatie

U heeft recht op informatie over uw behandeling. Dit houdt in dat de hulpverlener u alle informatie moet verstrekken over wat er tijdens de behandeling gaat gebeuren en waarom. De hulpverlener moet u in begrijpelijke taal informatie geven over uw ziekte of aandoening, de aard van de voorgestelde behandeling of onderzoek, andere behandelingsmogelijkheden, de gevolgen of de risico's van de behandeling of het onderzoek, de medicijnen en eventuele bijwerkingen. De wijze waarop de hulpverlener informatie aan u verstrekt, kan per situatie verschillen, maar moet op u afgestemd zijn. Als u dit wenst kan de informatieverstrekking schriftelijk geschieden.

In sommige gevallen kan het geven van de bedoelde informatie schadelijk zijn voor de behandeling. Is de hulpverlener ervan overtuigd dat dit het geval is dan kan hij - na overleg met een collega - besluiten om tijdelijk terughoudend te zijn met het geven van informatie. Op het moment dat de situatie daar geschikt voor is, zal de hulpverlener de informatie alsnog aan u mededelen.

Overigens kunt u ook aangeven dat u geen informatie wil ontvangen. De hulpverlener zal dan geen informatie verstrekken tenzij het voor u heel nadelig is om niet op de hoogte te zijn. Is dat het geval, dan moet de hulpverlener u toch informeren.

Toestemmingsvereiste

Uiteindelijk is het de patiënt die beslist of een voorgestelde behandeling zal worden uitgevoerd. U mag alleen behandeld worden als u daarvoor de toestemming heeft gegeven. Wanneer er sprake is van een ingrijpende behandeling dan moet de hulpverlener uw toestemming uitdrukkelijk vragen. In sommige

gevallen moet de toestemming schriftelijk worden vastgelegd. Bij een niet ingrijpende behandeling zal de hulpverlener ervan uitgaan dat u uw toestemming stilzwijgend geeft. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit uw gedrag. In acute situaties mag de hulpverlener een behandeling uitvoeren zonder dat u uw toestemming vooraf heeft gegeven. Achteraf moet de hulpverlener met u bespreken wat er gedaan is en waarom.

Vertegenwoordiging

In de WGBO is ook een regeling opgenomen voor de vertegenwoordiging van patiënten die niet zelf kunnen beslissen over hun behandeling. Het gaat hier bijvoorbeeld om patiënten met een verstandelijke handicap, patiënten die in coma liggen of die door andere omstandigheden niet in staat zijn om mee te beslissen. De kantonrechter kan in zo'n situatie een curator of mentor benoemen. Deze behartigt de belangen van de patiënt die niet voor zichzelf kan opkomen. Het kan ook zonder inschakeling van een rechter. U kunt een schriftelijke verklaring opstellen waarin u iemand als vertegenwoordiger aanwijst. Deze kan dan voor u beslissen op momenten dat u dit zelf niet kunt. Wanneer er geen curator of mentor benoemd is en er niets op schrift gesteld is, moet de hulpverlener een naaste bij de besluitvorming betrekken. De WGBO geeft aan in welke volgorde uw verwanten daarvoor benaderd moeten worden: uw echtgeno(o)t(e) of levenspartner, dan een kind, vervolgens een ouder, tenslotte een broer of zus van u. Het is mogelijk dat degene die benaderd wordt niet de rol van vertegenwoordiger op zich wil nemen. Diegene zal dit dan schriftelijk kenbaar moeten maken aan de hulpverlener. De hulpverlener zal dan de volgende uit de rij verzoeken de rol van vertegenwoordiger op zich te nemen. De

vertegenwoordiger neemt besluiten voor u op die momenten dat u dat zelf niet kunt. De vertegenwoordiger moet dan die beslissingen nemen, die het meest in uw belang zijn. Of beter nog, zoals de vertegenwoordiger denkt dat u zelf besloten zou hebben.

Als er een vertegenwoordiger aangesteld is, mag de hulpverlener niet alleen beslissingen nemen in overleg met uw vertegenwoordiger. Daar waar mogelijk moet de hulpverlener u toch betrekken bij de besluitvorming over uw behandeling.

Minderjarigen

Patiënten onder de twaalf jaar hebben geen beslissingsbevoegdheid. Beslissingen worden genomen door hun ouders of voogd. Aan jonge kinderen moet wel op een begrijpelijke manier verteld worden wat er met hen gaat gebeuren. Kinderen tussen de twaalf en zestien jaar zijn over het algemeen goed in staat hun situatie te overzien. Bovendien zijn ze meestal goed in staat hun mening te verwoorden. Daarom is voor de behandeling zowel de toestemming van de ouders (of voogd) als van het kind nodig. Wanneer zij het niet met elkaar eens zijn en het kind bij zijn mening blijft, dan zal de hulpverlener in principe doen wat het kind vraagt. In de WGBO worden kinderen vanaf zestien jaar gelijk gesteld met volwassenen. Zij mogen dus voor zichzelf beslissen. Instemming van de ouders (of voogd) is niet nodig.

De plichten van de patiënt

U heeft naast rechten natuurlijk ook plichten. U moet de hulpverlener duidelijk en volledig informeren, zodat deze een goede diagnose kan stellen en een deskundige behandeling kan geven. Verder dient u binnen redelijke grenzen de adviezen van de hulpverlener op te volgen.

De rechten en plichten van de hulpverlener

Een hulpverlener heeft het recht om zijn eigen beslissingen te nemen. Hij hoeft niet zonder meer te doen wat u van hem vraagt. Zijn eigen deskundigheid en overtuiging spelen daarbij een grote rol. Als een hulpverlener van mening is dat een bepaalde behandeling medisch niet noodzakelijk of verantwoord is, mag hij weigeren deze uit te voeren. De belangrijkste plicht van de hulpverlener is het verlenen van goede zorg. Daarnaast gelden voor hem de regels zoals die in dit leaflet staan omschreven.

Het klachtrecht

In de relatie tussen hulpverlener en patiënt kan er soms iets misgaan. U heeft het recht om een klacht in te dienen. Het is altijd verstandig om als patiënt eerst te praten met de hulpverlener. Er kan sprake zijn van een misverstand. De hulpverlener zal dan samen met u zoeken naar een oplossing. Vindt u dit moeilijk of levert het gesprek niet het gewenste resultaat op, dan kunt u terecht bij de klachtenfunctionaris. Deze is zonder afspraak bereikbaar bij de balie Advies & Informatie in Heeze. De balie is bereikbaar via T (040) 227 91 93. De klachtenfunctionaris kan u nader informeren over de verschillende mogelijkheden voor klachtenbehandeling.

Versie: juli 2023